ANY VIII Sabadell 4 de Mars de 1894. NÚM. 346

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.--Teléfono, 186.
Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell. . . . . 2 rals al mes.
Fora.. . . . . 8 » trimestre.
Un número sol. . . . . 0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.

IMPREMPTA En la d' aquet periódich, se fan tota clase de impresions ab l' esmero, promptitut y economía més perfeccionadas en aquest ram. P. TUGAS.—Calderón, 36.—Teléfono, 186.

Xampany Catalá de la acreditada marca **CODORNIU** de San Sadurní de Noya.
Se ven en las confiterías de Pere Fonalleda, «La Confiansa» de Vila jermans, Rosendo Crous, Joseph Garriga, en la droguería de Joseph Formosa y en las principals fondas.

LA COLONIA NAVARRA Y BASCA DE BARCELONA.

La patriótica y energica actitut del noble poble navarro ha mogut las fibras de tots los cors patriótichs y amants de las llibertats dels pobles.

Navarra y sols Navarra; tot per Navarra y pera Navarra, aquest es lo crit qu' aixecan los nobilíssims fills d' aquella indomable regió. Devant de la dignitat y dels furs de la terra tots son uns, sense diferencias; ni son grochs, ni blanchs, ni verts, ni rojos, son sols y exclusivament navarros.

Y aquest desitg, aquesta aspiració, lo mateix y ab igual entussiasme la proclaman los qu' han presenciat los aconteixements desde 'l mateix terrer, que los que 's troban alluyants de sa volguda Navarra. Ab lo mateix entussiasme senten l' amor y

's disposan á la defensa de sos drets desde Pamplona, que desde Madrid, Barcelona etc.

Bona prova n' es la notable comunicació que ha dirigit á la Diputació foral de Pamplona la colonia navarra y basca de Barcelona, en sentit de protesta contra 'l nou atentat que progecta 'l centralisme contra los furs de sa regio nativa.

¡Ah si 'ls fills de las demés regions sapiguessen imitar tan noble exemple! Ah si hi hagués aqueixa unanimitat entre 'ls catalans! No tindriam d' anar tan sovint á Madrid á demanar per amor de Deu que 'ns deixin viure de lo que es ben nostre, que no 'ns acabin de arrancar la pell. Tant debó que l' exemple de Navarra sia com llevor que cau en terreno fértil. Deu ho vulga. Mentrestant admirém á un poble que, en temps de tanta falta de carácter y de tantas miserias, tan bellas mostras dona de virilitat y grandesa. Y confiém en que tots los temps no son iguals, y en que, per masells que siguém, alguna fuetada del centralisme tal vegada no trigui á despertarnos del actual ensopiment.

Vegis are la comunicació que ha dirigit á la Diputació foral de Pemplona la colonia navarra y basca de Barcelona; diu aixis;

Excm. Sr.

«La colonia navarra de Barcelona no podia restar indiferenta devant del espectacle admirable d' aqueixa estimada terra. Fills d' aquesta patria nobilissima 'ls abaix firmats, hem seguit ab interés creixent lo moviment de protesta que de l' una á l' altre banda de nostre Regne ha despertat la temeritat y desacert d' un ministre al atentar, sens ni sombra de justicia y ab inoportunitat contra nostres venerables Furs. Sapiguent que son ells nostra vida, esperavam véurels defensats ab la virior de nostra rassa y ab la altivesa de qui está assistit d' indiscutible dret. L' exit ha sobrepujat á nostras esperansas,

Nostra llegitima Representació Foral, assumint tal defensa desde que 'ls vejé en perill, ha sapigut mantenir ben alta sa bandera, la mateix al pendre serenament sos acorts en son Palau provincial que devant los paranys y conminacions dels poders centrals. Y 'l poble de Navarra, convensut de sa forsa incontrastable tan com de son dret, unánim com may, deixant de banda divisions y partits, s' ha reunit estretament al voltant de sos diputats insignes y ha dit als que en malhora oblidaren lo que som y lo que valém; «Aquí no 's transigeix; nostres Furs son inviolables.»

Molt be, Excm. Sr.; aixís parlan los pobles verdaderament lliures sempre que 's deixa veure 'l despotisme. Aixis vetllan per sos interessos las autoritats paternals que son veritablement salvaguardias del honor y dels

interessos de son poble. A nosaltres, avuy ab sentiment privats d' intervindre personalment en aqueixa manifestació sobirana de cors may avinguts á la deshonra, 'ns pertoca un deber: lo de dir á nostra heroica Diputació foral: Ab aqueix poble, que us aclama entre delirants viscas d' agrahiment, nos hi contém nosaltres. En defensa de nostra benvolguda Navarra, avuy amenasada per passions torpes, per ineptituts sens exemple y per superbias olimpicas, estém disposats á sacrificarho tot, ja que tot s' ho mereix aqueixa hermosa patria ahont aprenguerem á estimar á Deu y á aborrir las tiranias. Pau y Furs, responém avuy ab dignitat á qui 'ns amenassa... ¡Preguém al Altissim que tossuderías inexplicables no 'ns fassin cambiar demá 'l lema¡

Cumplert nostre patriótich deber, sols nos quda, després d' expressar á V. E· nostre fondo agrahiment per sa lloable actitut, cridar una vegada mes ab nostres germans benvolguts: ¡Visca Navarra! ¡Viscan los Furs ¡Visca nostra Diputació Foral!

Barcelona 21 Febrer de 1894.

Maurici Bobadilla, Bartomeu Feliu, Lo Duch de Solferino, Serafí Berruete. Zacarias Dominguez, Marian Giribert, Lluis de Bobadilla, Miquel Ugalde, Florentí Gimeno, Pere Higuria, Francisco Seminario, Pere Seminario, Joseph de Ulibar, y Eguilar, Benet Chueca, Hilari Recarte, Joseph Santos y Chivite, Carmelo Navasal é Iturralde, Gregori Arbisu, Sadurní Eguaras, Felix Hillar y Martimez, Pere Alduan y Urrisa, Ramir Abadía y Serma. Bibia Higuria, Melitón Artigas, Prudenci Caberses, Joseph Perez, Esteve Aya, Marti Aya, Lluis Lapidera, Juliá Arpan, Joaquim Martin, Juli Oroz, Manel Jaraioar. Cessari Inda, Felip Imar, Joseph de Bobadilla, Maximino Galvo, Patrici Heredia, Saturní Pedraneá, Lleó Imar, Lluis Solchaga, Esteve Leoz, Dionis Osés, Agapito Belzuñegui, Anastassi Gar iz, Bruno Garcia, Plácit Baquedano, Esteve Urmeneta, J. an Goicochea. Sadurní Lisarraha, Hilari Aldea, Joseph Artajo, Eussebi Perez, Sandali Ucharte, Joan Arrondo. Eussebi Lacunza, Manel Hito, Nicolau Hito, Galo Elizalde, Donato Osés, Eugeni Pomés y Mavarro. Geroni Gaunza, Joan Gonzelez, Manel Sanz Zenón Sanz, Pere Ayesa, Fermi Baldecoa, Juliá Garcia, Bassili Ruiz, Felip Serma, Llorens Zardoga, Trifón Alfaro, Angel Moreno, Lluis Garcia y Celay, Esteve Ubalde y Alava, Tomas Sanjuan, Brauli Garcia, Jordi Lafoza, Estanislao Goniz, Hillar, Antoni Hernandez, Pere Hernandez, Silveri Hernandez, Eugeni F. Moreno, Xavier Espronceda, Evarist Zoroquiani, Ricart Lacunza, Joseph M.ª Segura, Lluis Palacis, Jaume Sagareta, Pelayo Perez, Joan Iturmendi, Mariao Ibarz, Joseph Saldivar, Joseph Ubago, Cebriá Berruete, Lleó Perez, Carlos de Guernica Juarrena, Carmelo Villabona, Isidro Cometre, Ramir Abadia, Salvador Garcia, Llorens Baraudalla, Joseph Martinez, Benet Redinga, Sotero Escudero.

Bascongats adherits

Gervasi de Ercilla, March Rezola, Urcola, Enrich H. de Echevarria, Zenon Indart, Baldí Miranda, Joseph Paris, Ramon Urcola, Emili Garcia,

Eustaqui Arbide, Serapi Cros, Angel Azqueta, Domingo de Larrinaga, Antoni Anorizcar, Frederich Zamalloa, Serapi Zaragueta, Frederich Ugaide, Domingo Aguirrebengoa, Eduar Aatigarraga, Santos Zunzunegui, Marceli Odriozola, Daniel Echeverria, Adof Gil, Pau Gil, Enrich Zubiria, Lluis Zubieia, Ramon Gortazar, Cecili Echeverria, Joan Mendezona, Llonch Alteve, Pere Guimon, Wenceslau Gandárias, Cicili Garcia, Emeteri Otozua, Joan Brau, Domingo Echaburu, Pere Yarza, Joan Arancibia, Eulogi Barrandiarán, Joan Antoni Aldecoa, Vicens Vial, Atanisi Larrañaga, Tomás Usabiaga, Joseph Egozcue, Bonifaci Bari, Babtista Olaiz, Victor Urrutia, Llatzer Miranda, Manuel Ibergallartu, Joseph Lopetedi, Eugeni Ibergallartu, Manuel Murrieta, Joan Ulacia, Enrich Retuerto, Joan Ibarra, Eugeni Zarauz, Antoni Salazar, Modest Oñate, Leopolt Jarauta, Joan Olamendi, Lluis Ulacia, Artur Egozcue, Pere Irregatio, Dionissi Artamendi, Manuel Beristain, Joseph Pover y Zabala.»

JESÚS DE NAZARETH

Tragedia sacra catalana escrita en vers per D. Angel Guimerá

Com ja saben nostres lectors, s' estrená aquest' obra en lo teatre de Novetats havent sigut rebuda per la numerosa y distingida concurrencia que hi acudí, ab una verdadera, franca y delirant ovació, just premi que sobradament s' havia guanyat lo genial poeta, qual atreviment en semblant producció sols pot apreciarse comparantlo ab la grandiositat de l' obra empresa y realisada ab lo mes estimat dels exits; y ab lo poeta també s' hi guanyaren sa merescuda y no migrada part lo jove mestre D. Enrich Morera quals trossos de música, en opinió dels que 'n l' art entenen, son magistrals; los Sres. Soler y Rovirosa, Moragas, y Vilumara per los mágichs efectes de las decoracions, lo Sr. Labarta per la propietat en los trajos y bella armonia de sos colors ab verdader enginy combinats; y ab tots ells, cal senyalarhi la Empresa que mereix tota mena de felicitacions, ja que representa un verdader sacrifici y un desprendiment no petit, lo de efectuar un desembols de quantía pera presentar ab tota propietat un' obra, en épocas anormals com per las que passa avuy Barcelona.

Mes no foren en vá, com ja hem dit, los esforsos d' uns y altres. Ab la promesa de que 'ls artistas havían complert y cumplirían com á bons, las portas del teatre s' obriren, y 'ls noms de reputacions ja fetas l' ompliren d' un escullit públich, que, olvidant temors y descartant apatías, hi aná desitjós de veurer y sentir la nova forma de la tragedia vella, d' aquella santa epopeya de la que 'n digué aquell que ab lo mes bon talent intentá humanisarla, que: *son cult anirá rejovenintse eternament; sa llegenda provocará en los ulls mes bondadosos llágrimas sens fi; sos sufriments enternirán los millors cors; proclamarán tots los segles qu' entre 'ls fills dels homes, no n' ha nascut cap mes gran que Jesús.*

Era cosa ja de temps presumida que pera 'l poeta trágich de nostra literatura, pera l' enamorat de las bellesas que 's desgranan abundants en los texts biblichs, en las Sagradas Escripturas, no podía pas passarli per alt la sublim tragedia que en ellas hi consignaren los Evangelistas. Aquella presumpció 's torna en certesa quan Guimerá digué que anava á escriurer una Passió *veritat*; que no 's mouria de las escenas y lletras bíblicas. Y aquesta certesa 's convertí en curiosa ansietat, en primer lloch, perqué sempre l' anunci d' una producció seva l' ha despertada; en segon lloch, perqué 'l caracter d' aquesta, feya temer ¿perqué no dirho? feya temer per l' éxit ó quan no per la aceptació que pogués tenir, aixis estés concebuda en uns termes ó altres;—son autor no es pas dels que repara en cruesas y atreviments;—y en tercer y últim lloch, pe 'l desitj que hi havia de que realment un desentrrotllo verdader y serio—del qual molts y ab ells tots los pessimistas duptavan—nos fés olvidar la série de desproposits y moxigangas; disbarats y anacronismes; passions ruinas y amors impúdichs; xavos fellons y meretrius de barri; *Judas* ridiculs y mal fardadas *Magdalenas*, com hem vist, tot en orris barrejat en las taulas de nostres teatres, pera ferhi entrar ab ignoscent---creyém nosaltres--é impremeditada irreverencia la Imatge mes bella, la Figura mes grant, la Sublimitat única ab que compta la humanitat que creu, comptempla y espera.

¿Verdaderament ho ha lograt aixís mateix l' autor de *Jesús de Nazareth*? Es induptable que si. Y aquesta afirmació que pot ferse ben categórica sense reserva de cap mena, ni consideració que l' acompanyi, ni recansa qu' hagi de salvarse, té un mes enllá, un mes enllá relatiu, pero que á nostre entendrer es lo quin fá lo mes grant dels mérits de l' última obra del Sr. Guimerá. Aquesta, no tant sols ve é sustituhir l' antiga *Passió*, qual modo d' esser feta, sens que hi volguém negar son mérit, y qual bona fé y mansuetut s' avenía perfectament ab lo públich d' allavoras, no tant exigent com lo nostre y ab mes creencias que en nostres dias; no tan sols nos fá á bon hora olvidar aquells despropósits, sinó que ab tota la grandiositat de que pot imaginarse capás un escenari, ab tota la relativa sublimitat—y sians perdonada la frasse—que pot concebirse permeten las taulas d' un teatre, se 'ns presenta la tragedia tota, y dintre d' ella, aguantantse del comensament al acabament, la figura de *Jesús*.

¿Com? Heus aquí 'l secret, fins que ha sigut posada l' obra en escena, de la potent concepció del poeta. Seguint, com ja va dir, pás á pás la Biblia, no apartantse ni en un sol mot dels Evangelis, ni ha prodigat ni ha escassejat, lo que tant perillós era, lo presentar á Jesús devant del públich, ha procurat qu' enrahonés ab la sobrietat y fins ab l' estil ab que 'ns diuhen los Evangelistas que parlava. Ha sortejat entre bastidors totas aquellas escenas, que, no perque siguin cómicas, molt al contrari, mes que per efecte d' indiferentismes y faltas de respecte, com á consecuencia d' altras representacions consemblants ó en fi, per mil causas que no es ara hora d' estudiar, perillaría exposarlas nuas y crúas. Ha imaginat

per altres, coneixedor com es del teatre, llochs d' acció, diálechs, actituts y comparsas, treyentne un partit mágich may somiat pe'ls espectadors. Ha tret de sa mussa sempre inspirada, ara enérgichs apóstrofes als juheus ara plásticas descripcions, ara tendres idilis, en fi, á tot-hora la gala poética apropiada y floreixent; y per últim, ha posat á contribució, un mestre compositor, jove per la edat, erudit per l' estudi, ensinestrat ja y vell per sas obras de qui feu lo reputat Albeniz una bonica y entussiasta biografía ab motiu de la música ab que ha colaborat en no petita part en l'éxit de *Jesús de Nazareth*. També ha demanat ajuda als celebrats pintorsSoler, Vilumara y Moragas, al aplaudit Labarta y per últim als actors, fent tots ells per sa part quan podia ferse pera lograr la ovació que á tots se tributá. Pocas vegadas, potser may, s' havía vist una armonía tant complerta, mes ben dit, una compenetració tan gran entre 'ls diferents components d' una obra pera donar un complert conjunt. «Es prou—deya un espectador en la nit del estreno—quan aquest home fá una *cosa* (sic) tothom hi posa 'l coll: ¡fins la quitxalleta!»—hi afegía, referintse al idili bíblich de Jesús y 'ls noys.

Que la figura de Jesús tal com la sent lo cristiá fervent, lo creyent convensut, s' empetiteix ¿qui pot duptarho? Mes cal aclarar la idea. Pretendrer que l' artista la iguali es una temeritat imperdonable; tot lo que mes pot fer, es acostarshi tant com la humil y raquítica petitesa de l' home li permeti. Tant se valdría demanar al matemátich que 'ns ensenyés una mostra del infinitament petit ó gran que procura fernos entendrer ó al químich que 'ns fes palpar un atom dels que á millons de millons se reuneixen pera compondrer la molécula d' un cos qualsevulla. Com lo matemátich y 'l químich, la mateixa Iglesia procura esplicarnos á Jesús pera fernose 'l compendrer y á ningú si li ocurreix afirmar que empetiteixi sa figura quan lo presenta tallat y encarnat en fusta ó pedra ó sencillament pintat demunt la tela. Lo que hi ha en tal argument de veritat, es sols la bona ó dolenta execució de l' obra, y de nosaltres si sabrém confesar, es que á voltas nos hem sentit moguts á repugnancia devant barroheras imatges y altres nos ha enternit fins al plor una sencilla estampa. L' autor, lo geni, heus aquí 'l secret.

Com ja hem dit, lo geni y sobre tot en aquestas obras, necesita qui l' interpreti: no cal escatimar alabansas á ningú, tots s' hi esmeraren, pero 'ls actors mereixen especialment tots los aplaudiments que se 'ls hi va tributar y que á cada nova representació 's repeteixen, y molt particularment lo Sr. Borrás, que tot fent miracles de tramoya, los fá y de debó en la interpretació de tant difícil paper.

Prou voldriam estendrer las consideraciones que sols deixém apuntadas, mes no 'ns ho permet ni 'l temps ni la estensió que ha prés ja aquest article, nos acontentarém donchs felicitant coralment al Sr. Guimerá per aquest nou éxit que ha afegit als moltíssims que guarda en sa envejable via dintre l' art trágich, gayre be ell l' únich conreuhador en nostra literatura.

J. F. Y C.

Barcelona-26 Febrer 1994.

LITERATURA

JESUS DE NAZARETH

Segon acte.—Cuadro tercer.

Gran cova en la roca viva que ocupi tota la escena. Al fons, vora del sostre la entrada. De cara al espectador, en primer terme, la sepultura oberta que te de servir pera l' enterrament de Llatzer: no será á terra sino en lo mur. Vora del mateix mur, apoyada en ell la llosana que servirá pera tapar lo sepulcre. Una entorxa clavada á terra iluminará escassament la cova. Al aixecarse 'l teló se sentirá 'ls cops de la escarpra de Jonás travallant dintre de la sepultura.

ESCENA I.—*Jonás,* després *Roboam.*

Jonás. (*Sortint del sepulcre*).
Me sembla qu' es prou fonda. Y per la feyna
que hi te de fer á dintre 'l pobre Llatzer! ..
No hi te de ballar pas: si es que la troba
estreta quan hi sigui... Eh! que truqui!
Treurem la terra y 'l pedruscall afora.
Torna á dintre de la sepultura. Se sent lo ferro gratant en la roca. Roboam lo crida desde 'l forat de la cova sense que se 'l veji mentres baixa.

Roboam. Jonas! *No 'l sent.* Jonas!

Jonás. *Sortint del sepulcre.* Qui hi ha? Sembla que 'm cridan.

Roboam. Donchs que no 'm sents? *Ja desde abaix.*

Jonás. Ah, tu? Veurás, escuro..
aquest forat. Mira qu' es negre! Escolta:
diuhen que aqueix Jesús á tots un dia
los fará pujá al cel? Ves quina feyna
el qué 's trobi tant fondo! A mi que 'm posin
damunt del cim mes alt: quan ell me cridi
ja seré á mitj camí. Eh? *Riu.*

Roboam. Déixau corre!
Com está aqueix sepulcre? Ha d' enterrarshi
á Llatzer tot seguit.

Jonás. Veurás, que 'l dugan;
tot está á punt, sols treuré un xich de terra...
Jonás se fica al sepulcre y acaba d' enllestir. Roboam s'assenta en una pedra á primer terme.

Roboam. (Quanta negror! Qu' es trista aquesta cova!)
Jonás de dintre del sepulcre, esforsant la veu perque Roboam lo senti.

Jonás. Roboam, no ho cregas pas aixó que 't deya
d' altra vida mellor.

Roboam. (Y sas germanas
qu' en Jesús esperavan!)

Jonás. Al sepulcre
tot s' acaba. Tot, tot.

Roboam. Enllestiu, home!

Jonás. *Surtint.* Ves jo si ho puch saber! Trenta anys que tracto
tota mena de gent: morts, saps? Donchs, mira:
quan los vaig á enterrar jo 'ls hi pregunto,
á la orella, ben baix, perque no cregan
que ho vuy xerrar: «Que hi ha de l' altra vida?»
Donchs ningú 'n sap pas res.

Roboam. No son angoixas
lo que á tu 't mataran: ets de bon geni.

Jonás. Els que 's moren me deixan la alegría:
per so 's quedan tant serios quan els tanco.

Roboam. Saps qu' estava pensant? Qui será l' home
que 'm ficará al sepulcre?

Jonás. No me 'n cuido.
Un... com ara jo ó tú. Un tros de carn viva.
Un que pensi potser, quan aquí trenqui
suant la roca, en que la nit passada
sa muller li va dir que se sentía
bellugar un fillet en las entranyas!

Roboam. Es clar qu' es lo mateix. Mes jo voldria
saberho tot: lo lloch en que m' enterrin...
Y si aixó m' ho digués algún sant home!..

Jonás. Algún profeta?

Roboam. Sí.

Jonás. Com tot ho saben!

Roboam. També te 'n rius?

Jonás. Cá, home! Jo tenia
un germá igual que tu: donchs un profeta
li va dir, ben segur, que sa mort fora
en lo desert, y mort de set. Saps ara
hont va perdre la vida, y de que 'l pobre?
Passava 'l riu Jordá y com que venia
crescut d' unas grans plujas, va ofegarshi:
y li van dir de set.

Roboam. Es que profetas
n' hi ha de bons y de dolents: seria...
un profeta... m' entens? Un que no ho era.

Jonás. Falsos ó no, veurás: desde aquell' hora
que no crech pas en cap.

Roboam. Ni en Jesús?

Jonás. Menos!
Oh! Y aquest no es profeta: fins li diuhen
qu' es fill de Jehová. Que hi creus tu?

Roboam. Ara...
no hi crech.

Jonás. Es clar: diu que 'ls malalts els cura;
que ressucita als morts... Miret á Llatzer.

Roboam. Jo ho sé, que hi he parlat.

Jonás. Donchs ja ho veus, home.

Roboam. Marta y María sí qu' encara esperan

Jonás. Be, que son bojas?

Roboam. Es que tant parlava

d' estimarsel Jesús, que no 's pot creure
l' hagi deixat aixís.

Jonás. Qui mes s' estima
á un fillet qu' una mare: donchs la pobre
que hi fará si ell s' ha mort? Quan una mare
no torna 'l fill al mon... no 's ressussita!
Se sent al lluny la marxa del enterrament de Llatzer.

Roboam. Que hi ha pastors per aquí prop?

Jonás. No, home:
es l' enterro de Llatzer. Te, ja venen.

ESCENA II.

Roboam, Jonás, Llatzer, Marta, María, Nicodemus, sacerdots, tocadors de flautas, ploraneras, poble, llarga comitiva portant lo cadáver de Llatzer. Devallan poch á poch. Venen ab atxas que despedeixin claror rojenca, esmortuhida.

Roboam. Quanta de gent! Si era tan bo!

Jonás. Axió ho diuhen
de tothom, ves. Potsé 'ls dolents no 's moren.

Nicodemus. Ho va dir Jehová. Puig que menjares,
oh Adam, del arbre que vedat t' habia,
malaheixo la terra per ta culpa.
Esquerpa 's tornará; ab suor del rostre
entre espinas y abrulls lo pá has de treure
fins que 't rebi altre cop la terra mare;
qu' ets pols y en pols te tornarás un dia.
Tornan á agafar lo bayart ab lo cadáver pera durlo á la sepultura. Marta y María s' hi tiran assobre plorant y tornan á deixar lo bayart en terra.

María. Germá!

Marta. Germá del cor! Perqué 'ns deixares?

María. Jesús t' ha abandonat! Y ell qué 'ns ho deya:
«Tingueu fe y espereu! Oh, Marta, Marta!

Marta. Jo hi deya en ell: tu be ho saps prou, María!

María. Jo encara hi crech. Jesús, senyor, no 'ns deixis!

Marta. Ploremlo per may mes: Jesús no escolta!
Fa Nicodemus que se 'n dugan lo cadaver.

María. Germá, germá! No mo 'l prengueu!

Marta. Vuy véurel!
Vuy besarlo altre cop!

María. Germá; Ma vida!

Nicodemus. María! Marta! Prou! Ja prou! Que 's peca
rebelantse á Jehová! Marta, María!
Ellas s' abrassan. Nicodemus las hi parla baix mentres enterran á Llatzer.
Vosaltres prou qu' heu fet. A totas horas.
heu vetllat aprop d' ell. No hi ha hagut balsam
pera curarlo: fins aquells que creyan
que tot ho pot l' ha abandonat, que contan
los jorns allá, y li va arribá 'l seu últim!
Jonás á Roboam.

Jonás. Ara la llosa, y poch á poch; va, aixeca.

Roboam. *á Jonás.* Seguim. Seguim.
Jonás. Va, encaixa tu.
Roboam. Ve justa.
Jonás. Donchs per aquí també. Fiquemla endintre.
Als cops que pegan á la llosa Marta y María se fan carrech de que son germá está enterrat.
María. Ah, Marta, ja no hi es!
Marta. Solas, germana!
Qui 'ns guiará pel mon!
María. Germá!
Nicodemus. (Pobretas!)
Anem, Marta, María, anem, tots fora:
que aquí tot ha acabat!
María. No; jo os ho prego:
un instant, un tant sols. Jermana, Marta,
mos parents, mos vehins! *A Nicodemus.* Vos, que en lo poble
feu de pare de tots! genolls en terra.
Es l' últim cop, germana; que ta vida
Tothom s' agenolla, menos Nicodemus y Jonás
Siga tota en ton cor, (*A tothom*). !Jesús, digueuli,
«en vos creyém. ¡Vos sou 'l Crist!»
Marta. Germana,
dintre mon cor jo hi crech, y ho diu ma boca:
es el Crist! Jo 'l confesso.
María. Si ell ens deixa
será que ho vol la gloria de son pare!
Jesús, vos adorém!
Marta. Jesús, som vostres!
Senyor hont sou?
María. Senyor?
S' ilumina suaument lo forat de la cova.
Roboam. Mireu, la lluna!
Nicodemus. No es la lluna: es el sol!
Roboam. *Al comensar á baixar Jesús.* El sol... Un home!
Esclamacións de tothom mentres baixa Jesús.

ESCENA III.

Jesús, Marta, María, Nicodemus, Jonás, Roboam, sacerdots, musichs, ploraneras, poble.

María. Es ell!
Marta. Si, l' es!
María. Jesús!
Marta. Jesús!
Roboam. El mestre!
Home 1.er (Jo may l' havia vist!)
Dona 1.ª El cor me salta!
Home 2.ón Es Jesús!
Dona 2.ª El Rabí!
Roboam. Sí! Es ell! Mireusel!
María. (*quan Jesús es baix.*) Senyor!
Marta. Senyor!... Nostre germá!...
Jesús. Aparteuvos! *Pausa.*

Llatzer! *Pausa.* Llatzer, desperta! *Cau la llosa á trossos.*
Llatzer, vina!
Emoció ben marcada de tothom. Llatzer s' aixeca mol á poch á poch.

Llatzer. *Desde dins.* Senyor! (*Desde á fora abrassat á Jesús)* Senyor!
Jesúss. Oh, Pare! Es vostra gloria!
Poble. Miracle!
Nicodemus y altre gent. Ell es el Crist!
Roboam y altres. Es Deu!
Jonás y altres. Miracle!

Tothom de genolls, Jesús y Llatzer abrassats, Marta y Maria y Jonás als peus de Jesús.

TELÓ

ANGEL GUIMERÁ.

PEREGRINACIÓ OBRERA AL VATICÁ

Al desitx repetidas voltas manifestat per Nostre Santíssm Pare Lleó XIII, de veurer al seu voltant numerosa peregrinació espanyola, se prepara nostre patria á correspondrer, enviant á Roma, en lo próxim mes de Abril, altra de eixas piadosas expedicions, formada principalment per devots y fervorosos fills de la classe trevalladora.

A tots los de eixa ciutat se convida, donchs, á formar part de la próxima Romería, á cual fí se ha constituhit en Sabadell Junta organisadora presidida pels Reverents senyors Rectors de nostres Parroquias y Escola Pía.

La visita al Papa, que tant s' ha desvetllat pel benestar moral y material de las classes obreras, será de part del poble obrer de Sabadell. á mes de un acte de fé católica, una mostra de gratitut y de carinyosa correspondencia.

Sia donchs, tan numerosa com pertoca á la importancia fabril de nostra benvolguda ciutat, la represntació de Sabadell en la próxima expedició á la Ciutat Eterna, y sia de personas de tota categoría y condició composta, pero principalment de jornalers, que son los á qui 'l Vicari de Deu, á imitació del Diví Mestre, mes ama y considera.

A aqueix fí y objecte se proposan avuy per anar á Roma condicions tan rarament ventatjosas de economia y facilitat del viatje, com may s' hagués pogut sisquera imaginar. Son los següents:

Viatje per mar: Desde Sabadell á Roma (anada y tornada) 1.ª clase 239 pesetas. 2.ª clase 161 pesetas —3.ª clase 67 pesetas. Inclosa manutenció á bordo y hostatje y manutenció en Roma.

Viatje per terra. 1.ª clase 327 pesetas·—2.ª clase 227 pesetas,—3.ª clase 152 pesetas. Inclosa manutencio y hostatje en Roma.

1.ª clase 245 pesetas.—2.ª clase 165 pesetas.—3.ª clase 110 pesetas. Sense manutenció y hostatje en Roma.

NOTA: El viatje per mar (anada y tornada) durará 4 dias, quedantne 5 per l' estancia en Roma: total 9 dias.

Per terra lo viatje durará (anada y tornada) 4 dias, quedantne 10 ú 11 d' estancia en Roma: total 15 dias.

Sabadell 24 Febrer de 1894.—La Junta local organisadora.

Joseph Baltá, Rector de San Feliu, President general.—Damiá Gumbert, Rector de la Purisima Concepció, Vis-president.—Joaquim Corominas, Rector de l' Escola Pia, Vis-president.—Joseph Volta y Vivé, Presisident de la Comissió de Patronos.—Anton Oliver, President de la Comissió de Propaganda.—Vocals: Joan Turull y Comadrán.—Joseph A. Planas.—Enrich Turull.—Joan Llonch.—Modest Durán.—Francisco de P. Ponsá.—Jaume Gorina y Pujol.—Esteve Serra.—Zenon Corominas.—Bonaventura Brutau.—Pere Turull y Comadrán.—Anton Cuadras.—Joan Brujas.—Anton Cirera.—Mateu Brujas.—Joseph Domingo Casanovas.—Miquel Baygual.—Jaume Molins.—March Soler.—Francisco de P. Pulit.—Joseph Durán.—Joan Sallarés.— Hubert Norton.—Joaquim Garriga.—Miquel Ustrell.—Joaquim Desumvila.—Frederich Oliver.— Feliu Sardá, presbitere.—Pere Turull, Pbre.—Miquel Arimon.—Joseph Cirera.—Francisco de P. Comamala.—Joseph Mir y Marcet.— Jordi Forcada.—Arnau Isart.—Joseph Girabau.—J. Dalmau.—Plácido Serra.—Joseph Torras, Pbre.—Llorens Marquet.— Joseph Ruiz.—Joseph Cacajoana, Secretari.—Francesch Barata, Secretari.

LLOCHS DE EXPENDICIÓ

Despaitx parroquial de las Rectorias de San Feliu y de la Purissima Concepció.

Secretaría de la Academia Católica (carrer de San Joan) y de la Associació de Católichs (Rambla)

NOVAS

Lo passat dimecres tingué lloch en los salons de la *Lliga de Catalunya* una reunió magna dels navarros y viscains, residents á Barcelona, al objecte de constituhir un Centre pera la defensa dels drets que 'l centralisme infereixi á sas regions respectivas.

En la mateixa reunió, en la qual hi regná gran entussiasme s' inscrigueren mes de dos cents socis, havent quedat nombrats pera formar la Junta organisadora lo doctor Gimeno, president; don Miquel Ugolde, don Manel Beristain, don Evaristo Zaroquiain y 'l senyor Dean, com á vocals y don Cebriá Berruete, secretari.

Com se veu, donchs, lo Regionalisme contará ab aquesta nova y valiosa entitat, quins beneficiosos resultats no tardarán en assaborir.

Avant y fora.

—

Nostre distingit amich don Angel Guimerá, accedint á nostra petició, ha tingut la galantería de cedirnos, pera que sortis á llum en nostre setmanari, un dels mellors fragments de sa darrera tragedia «Jesús de Nazaret» que podrán llegir nostres abonats en altre lloch d' aquest número.

LO CATALANISTA, al felicitar al senyor Guimerá per son nou y llegítim triomf, li agraeix fondament la deferencia de que ha sigut objecte.

—

Per avuy se disposan en lo teatre de Euterpe dos extraordinarias funcions per la notable companyia de ópera italiana que dirigeix lo reputat Mtre. Sadurní. Per la tarde á las 3 se posará ab escena la popular ópera del Mtre. Bellini *I Puritani*. Per la nit se posará ab escena la celebrada ópera en 4 actes del Mtre. Donizetti *Lucrecia Borgia*, en la que fará son debut lo jove tenor senyor Español.

—

Fins lo dia 10 del corrent se cobrará la contribució territorial é industrial en aquesta ciutat en las horas y lloch de costum.

—

El Aragonés, periódich que 's publica á Zaragoza, en son número del 17 del passat, donant compte de la enérgica actitut de Navarra, acaba ab las següents paraulas qu' endressa á tots los aragonesos: «Si voleu que 'ls governs nos atengan, imiteu la patriótica actitut de la indomable Navarra». Y aquesta exitació, plaunos anotar que l' hem vista, en la prempsa de totas las regions del Nort; lo qual per nosaltres es molt significatiu.

—

Conforme varen anunciar en nostre últim número, aquesta nit se verificará un Concert en lo *Centre Catalá* d' aquesta ciutat.

A continuació publiquém lo Programa, extret de las elegants invitacions confeccionadas en casa del impresor Sr. Comas, que s' han repartit profusament:

PROGRAMA.—1ª. Part.—1. Wagner. Tanhauser, (2 pianos, 8 mans.) —2. Meyerbeer. Pardon de Ploermel, (Piano y Orga.).—3. Bizet. L' Arlesiense, *suite número* 2 (1 piano, 4 mans).—4 Wagner. Rienzi, (Violí, Piano y Orga).—5. Fischetti. Gran pezzo concertatto, (2 pianos—8 mans)

2.ª Part.—1. Tomhè. Marche croate, (2 pianos, 4 mans).—2. Beetowen. Quinta sinfonía, *andante en do menor* (Violí Piano).—3. Mendelssolm. Songe d' une niut d' eté, *marche nupciale* (Piano y Orga).—4 Ponchielli. Gioconda *ballables*, (1 piano- 4 mans).—5. Vilar. Illusión, *nocturne* (Violí, Piano y Orga)—6. Spindler. Husarenrith, 2 pianos, 8 mans.

De la execusió del Programa se n' han encarregat los Srs. Planas, Casas, Guarro, Costa y Ribot.

Ja l' any passat per Pascua se vejeren concorregudíssims de la distingida concurrencia ab que sol honrarlos los salons de la patriótica Associació y no dubtém que aquesta nit s' omplirán igualment, donantnos motiu de felicitar un' altre vegada á la Secció d' Arts y Lletras que 's complau tant sovint en proporcionar als socis tots los medis encaminats al coneixament del clasicisme en totas las arts.

—

La vetllada que doná en los salons de la *Academia Católica* d' aquesta ciutat lo diumenge prop passat la Junta local organisadora de la Pelegrinació obrera á Roma, fou un acte important y digne de Sabadell donats los sentiments religiosos de la majoría de nostres obrers.

Ocuparen lloch de preferencia los Rectors de las parroquias de Sant Feliu y de la Concepció, alguns PP. Escolapis, lo Rvnt. don Pere Turull, don Andreu Serra y don Miquel Ustrell, en representació de la *Associació de Católichs*, y nostres distingits amichs don Antoni Oliver, y don Francisco de P. Ponsá.

Ocupá la presidencia lo Rvnt. Dr. Baltá, que tenia á sa dreta al delegat per la Junta Diocesana de la Perigrinació senyor Pascual Bofarull, y á sa esquerra lo Rvnt. Gumbert, Rector de la Puríssima Concepció.

També vegerem en l' estrado als senyors Sanllehí y Durán, de la Associació de Católichs, y al senyor Mir y Marcet de la Academia.

Oberta la sessió lo ilustrat doctor don Feliu Sardá y Salvany feu ab un correcte é improvisat discurs en nostra propia llengua la presentació del senyor Pascual de Bofarull, qui, acte segit pronunciá un discurs molt atinat recomenant lo concurs de la clase obrera á la gran peregrinació espanyola á Roma.

Lo senyor Durán Tuloch llegí seguidament un ben escrit discurs. Llástima que fos l' assumpto un xich impropi del obgecte de la Vetllada, tota volta qu' allí estavan reunits fraternalment amos y travalladors y no era cosa d' interromper la coral germanó que allí regnava.

Lo P. Capdevila llegí una bonica composició, edecuada al acte, lo mateix que la que llegí lo jove senyor Plans.

Los senyors Mir y Casajoana llegiren també sos respectius trevalls apropiats á la festa, mereixent unánims aplausos al igual que tots los que hi prengueren part.

Alternà ab los discursos varias pessas musicals executadas ab gran maestría per los senyors Plans, Planas y Costa.

Lo senyor Clapés cantá magistralment una *romanza* que li valgué molts y nutrits aplaussos.

Acabá tan brillant y concorreguda vetllada ab un ben escrit y mellor pensat discurs de gracias del senyor Barata, qui demostrá coneixer á fondo las bellesas de nostra literatura pátria.

Felicitém de cor als senyors iniciadors de tant bonica festa, peró sentim vivament tindrer que consignar que produhí mal efecte en la concurrencia l' únich discurs que 's llegi en llengua forastera, y ho sentím mes perqué tenim lo convenciment que á la escullida concurrencia congregada en dit acte li hauría sigut mes agradós lo trevall de referencia, desentrrotllat en la llengua materna, ab la qual creyém qu' ab tot y esser molt ben escrit en castellá, no hauría perdut res de son valor intrinsech desentrrotllat en llengua catalana, tal com degué pensarlo son autor.

Lo passat dilluns celebrá en la vehina parroquia de St. Vicens de Junqueras, la primera missa lo Prébere D. Vicents Casajoana y Marimon, lo primer dels fills d' aquella parroquia que ha arribat á la dignitat del Sacerdoci.

Aquest motiu y lo d' esser apadrinat per lo distingit professor de música D. Joan Velazquez y Sra. Dolores Martí de Velazquez, la festa revestí escepcional importancia puig á mes del numerós acompanyament de personas distingidas de Barcelona y d' aquesta ciutat hi prengueren part las principals familias del poble y lo alcalde Sr. Comas.

La orquesta Muixins amenisá la festa acompanyant á la comitiva desde la casa del celebrant fins á la parroquia ahont executá una bonica missa cantada per varis noys de la escolania de la Puríssima Concepció y veus de la capital.

L' acte mes conmovedor sigué lo besa mans en que fou la primera en rendir aquest tribut al nou ministre del senyor l' avia del celebrant que conta la friolera de 93 anys.

Lo dinar tingué lloch á can Borguñó, ahont hi assistiren 110 comensals essent servit espledidament per la fonda del Comers d' aquesta ciutat com sab ferho lo senyor Romeu.

A las postres sigué felicitat lo nou prébere per lo Rvnt. P. Capdevila ab una bonica poesia dedicada al que havia sigut son deixeble, dirigintlhi també altra poesia lo Rvnt. Salvador Borrell.

Las nenas d' aquella localitat Vicenta Casajoana y Teresa Fábregas, llegiren dos tendres poesias de felicitació y al acabar deixaren anar aucells y colomins que revoltejaren pel sostre essent objecte de vivas aclamacions.

Bon recort guardarán lo sacerdot Rvnt. Casajoana y sos ditxosos pares d' una festa que be pot calificarse d' aconteixement per lo vehí poble de la Creu-alta.

—

Suscripció oberta per la Junta local organissadora de la próxima Peregrinació obrera nacional á Roma, pera costejar viatjes als obrers:

D. Pere Turull y Comadrán, 2 viatges.—D. Enrich Turull y Comadrán, 2.—Srs. Fills d' Esteve Serra, 2.—D. Joan Sallarés, 1.—Dr. D. Feliu Sardá y Salvany, Prèbre, 1.—D. Anton Oliver, 1.—Academia Católica, 1.—Conferencias de Sant Vicens de Paul, 3.—Associació de Católichs, 1.—Colegi de Sant Joseph, 1.—Srs. Harmel germans, 4.—PP. Escolapis, 1.—Srs. Agusí y C.ª, 1.—Revista de Sabadell, 1.—Srs. Joan Gorina y fiills, 2.—Srs. Fills de M. Planas, 1.—D. Francesch de P. Ponsá, 2.—D. Joseph D. Casanovas, 1.—D. Joseph Cuadras y Prim, 2.—Srs. Fills de S. Durán, 1.—D. Joan Brujas, 1.—Srs. Corominas Salas y C.ª, 2.—D. Joseph Voltá y Vivé, 3.—D. Mateo Brujas, 1.—Gremi de Fabricants, 1.—Unió Llanera Espanyola, 1.—D. Bartomeu Pineda, 1.—Srs. Succesors de Bonaventura Brutau, 2.—Srs. Poch y C.ª, 1.—D. Joan Turull y Comadrán, 1.—D. Joaquim Garriga, 1.—D. Francesch de P. Pulit, 1.—Srs. Viuda y fills de M. Buxeda, 1.-D. Joseph Badía, 2.-Srs. Volta y Durán, 1.

La suscripció continúa oberta en las Rectorías de Sant Feliu y de la Puríssima Concepció, en l' Academia Católica, (carrer de Sant Joan) y en l' Associació de Católichs, (Rambla).

ANUNCI OFICIAL

BANCH DE SABADELL

Aquesta Societat procedirá al pago del dividendo de beneficis de pessetas 7'50 per acció, (cupó n.° 12) acordat per la Junta general celebrada en lo día de avuy, en los dias de trevall desde 'l 21 del corrent Febrer al 6 de Mars próxim de 9 á 12 del mati; en la inteligencia de que, transcorregut dit plaso no se efectuará 'l pago sino 'ls dimars no festius de cada setmana de 10 á 12. En las oficinas de aquesta Societat se facilitarán als senyors accionistas las corresponents facturas desde demá, durant las horas ordinarias de despaig.

S' adverteix que, ab arreglo al Real Decret de 31 de Octubre y Real Ordre de 16 deDesembre, abdos del any últim, dictats pera l' aplicació de lo establert per l' art n.° 43 de la vigent lley de Pressuposits, los títuls de una acció se trovan afectes al pago del timbre especial móvil de 5 céntims; los de cinch accions, al de 25 céntims; y los de deu accions al de 50 céntims, que deuhen, adherirse al dors del respectiu títul al efectuarse 'l pago del cupó, en qual acte deurán, donchs presentarse los respectius títuls y acompanyarse 'ls timbres móvils corresponents, que, á quins ho desitjin los hi serán facilitats en aquestas oficinas.

Los senyors accionistas que tingan depositadas sas accions en la Caixa de aquest Banch, se servirán pasar á recullir sos respectius cupons dintre d' aquell período, y los que no ho efectuessin sols podrán recullirlos en los dimars mencionats, si be que al acte haurán d' entregar los aludits timbres pera adherirse als títuls.

Sabadell 18 Febrer de 1894.—L' Administrador, *Eudalt Viver.*

Dipósit de pianos

de la fábrica **ESTELA Y BERNARREGI,** la mes acreditada en sa classe

UNICH REPRESENTANT EN SABADELL

JOAN COMAS FAURA

Se venen de tots preus al comptat y á plassos á DOS DUROS setmanals. Tots los pianos d' aquesta casa son assegurats de tot defecte de construcció per 10 anys.

Se 'n venen també á cambi de tota classe de mercancías, com son panyos y tota mena de géneros que pugan convenir al venedor.

Aquesta casa 's cuyda de tota classe de reparacions y afinacions per delicadas que sian.

Dirigirse al carrer de Colomer, 24: JOAN COMAS FAURA

Imprempta de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 86, Teléfono, núm. 186.—SABADELL.